

REGULAMIN
wpisu do ksiąg bydła hodowlanego ras mlecznych

Regulamin został opracowany na podstawie Ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 133, poz. 921).

Regulamin obejmuje:

- § 1. Informacje wstępne dotyczące ksiąg bydła hodowlanego ras mlecznych.
- § 2. Ogólne zasady prowadzenia ksiąg bydła hodowlanego ras mlecznych.
- § 3. Zasady wpisu krów ras mlecznych do ksiąg hodowlanych.
- § 4. Zasady wpisu buhajów ras mlecznych do księgi hodowlanej.
- § 5. Tryb wpisywania krów ras mlecznych do ksiąg hodowlanych.
- § 6. Tryb wpisywania buhajów ras mlecznych do ksiąg hodowlanych.

§ 1

Informacje wstępne dotyczące ksiąg bydła hodowlanego ras mlecznych

1. Księgi bydła hodowlanego ras mlecznych prowadzi się w celu ewidencjonowania pochodzenia oraz informacji o wartości użytkowej i hodowlanej bydła ras mlecznych stanowiących podstawę do prowadzenia pracy hodowlanej.
2. Księgi prowadzone są przez Polską Federację Hodowców Bydła i Producentów Mleka zwaną dalej PFHBiPM na podstawie zasad podanych w niniejszym regulaminie.
3. Ilekroć mowa o księgach dotychczasowych w rozumieniu niniejszego regulaminu, oznacza to księgi bydła hodowlanego ras mlecznych: polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmian barwnych czarno-białej i czerwono-białej oraz polskiej czerwonej, simentalskiej, jersey, montbeliarde, polskiej czerwono-białej i polskiej czarno-białej prowadzone zgodnie z dotychczasowym regulaminem do dnia 31.12.2007 r.
4. Ilekroć mowa o księgach w rozumieniu niniejszego regulaminu, oznacza to księgi bydła hodowlanego ras mlecznych: polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmian barwnych czarno-białej i czerwono-białej oraz polskiej czerwonej, simentalskiej, jersey, montbeliarde, polskiej czerwono-białej i polskiej czarno-białej prowadzone zgodnie z niniejszym regulaminem od dnia 1.01.2008 r.
5. Wpisu bydła hodowlanego do ksiąg dokonuje osoba posiadająca uprawnienia nadane przez PFHBiPM.
6. PFHBiPM jest odpowiedzialna za prowadzenie szkoleń krajowych i zagranicznych oraz weryfikację uprawnień nadanych osobom dokonującym wpisu bydła hodowlanego do ksiąg i prowadzącym księgi.
7. Za prawidłowość dokonania wpisu bydła do ksiąg i prowadzenie dokumentacji hodowlanej ksiąg odpowiada PFHBiPM.
8. Księgi krów, cieliczek i buhajów hodowlanych prowadzone są w formie elektronicznej na podstawie informacji źródłowych stwierdzających pochodzenie zwierząt oraz ich wartość użytkową lub hodowlaną zawartych w systemie informatycznym Symlek prowadzonym przez PFHBiPM.
9. Na wniosek hodowcy lub posiadacza zwierząt wydawane są zaświadczenia potwierdzające wpis zwierząt do ksiąg hodowlanych.
10. Bydło hodowlane musi być oznakowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 133, poz. 921) oraz ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. Nr 91, poz. 872 z późn. zm.).

§ 2

Ogólne zasady prowadzenia ksiąg bydła hodowlanego ras mlecznych

1. PFHBiPM prowadzi księgi hodowlane odrębnie dla bydła ras:

- polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czarno-białej (kod HO) i odmiany czerwono-białej (kod RW),
  - polskiej czerwonej (kod RP) i mieszańców z europejskim bydłem czerwonym, z wyłączeniem czerwonego bydła norweskiego (kod NR) i czerwonego bydła szwedzkiego (kod SR),
  - simentalskiej (kod SM),
  - jersey (kod JE),
  - montbeliarde (kod MO),
  - polskiej czerwono-białej (kod ZR),
  - polskiej czarno-białej (kod ZB).
2. Do księgi rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej wpisuje się bydło czarno-białe i czerwono-białe pochodzenia krajowego i zagranicznego oraz potomstwo pochodzące z kojarzenia pomiędzy odmianami barwnymi (czarno-białą i czerwono-białą) bydła polskiego holsztyńsko-fryzyjskiego i zagranicznego bydła fryzyjskiego jak również z kojarzenia pomiędzy bydłem rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej i zagranicznym bydłem fryzyjskim obu odmian z bydłem rasy polskiej czarno-białej lub bydłem rasy polskiej czerwono-białej.
  3. Do księgi bydła rasy polskiej czerwonej wpisuje się bydło czerwone pochodzenia krajowego oraz potomstwo pochodzące z kojarzenia czerwonego bydła krajowego z europejskim bydłem czerwonym, z wyłączeniem czerwonego bydła norweskiego i czerwonego bydła szwedzkiego.
  4. Do księgi rasy simentalskiej wpisuje się bydło tej rasy pochodzenia krajowego i zagranicznego oraz potomstwo pochodzące z kojarzenia w/w bydła.
  5. Do księgi bydła rasy jersey wpisuje się bydło tej rasy pochodzenia krajowego i zagranicznego oraz potomstwo pochodzące z kojarzenia w/w bydła.
  6. Do księgi rasy montbeliarde wpisuje się bydło tej rasy pochodzenia krajowego i zagranicznego oraz potomstwo pochodzące z kojarzenia w/w bydła.
  7. Do księgi rasy polskiej czerwono-białej wpisuje się bydło czerwono-białe pochodzenia krajowego w typie mięsno-mlecznym z udziałem genów holsztyńsko-fryzyjskich nie większym niż 75% oraz potomstwo pochodzące z kojarzenia w obrębie w/w rasy, które spełnia wymagania określone w regulaminie wpisu do ksiąg.
Zwierzęta odpowiadające wzorcowi rasowemu dla rasy polskiej czerwono-białej, wpisane do ksiąg hodowlanych prowadzonych dla rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czerwono-białej (RW), mogą zostać przekodowane w systemie informatycznym i oznaczone kodem rasy ZR, co znaczy, że zostały wpisane do księgi dla rasy polskiej czerwono-białej.
  8. Do księgi rasy polskiej czarno-białej wpisuje się bydło czarno-białe pochodzenia krajowego w typie mięsno-mlecznym z udziałem genów holsztyńsko-fryzyjskich nie większym niż 75% oraz potomstwo pochodzące z kojarzenia w obrębie w/w rasy, które spełnia wymagania określone w regulaminie wpisu do ksiąg.
Zwierzęta odpowiadające wzorcowi rasowemu dla rasy polskiej czarno-białej, wpisane do ksiąg hodowlanych prowadzonych dla rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czarno-białej (HO), mogą zostać przekodowane w systemie informatycznym i oznaczone kodem rasy ZB, co znaczy, że zostały wpisane do księgi dla rasy polskiej czarno-białej.
  9. Księgi zwierząt hodowlanych dla rasy polskiej czerwono-białej (ZR) i polskiej czarno-białej (ZB) prowadzone są tylko u zainteresowanych hodowców, a warunkiem wpisu do księgi jest spełnienie zasad wpisu określonych w niniejszym regulaminie.
  10. Księgi zwierząt hodowlanych prowadzone są odrębnie dla samic i samców.
  11. Dla krów i cieliczek prowadzona jest część wstępna księgi (symbol W) i część główna księgi (symbol G).
Dla buhajów rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany HO i RW oraz ras: RP, SM, JE i MO prowadzona jest tylko część główna księgi.
Dla buhajów ras: ZR i ZB prowadzona jest część wstępna i część główna księgi.
  12. W części głównej księgi dla krów prowadzony jest rozdział Elita (symbol E). Kandydatki do wpisu do rozdziału Elita wybierane są spośród krów, które uzyskały oszacowany po I laktacji indeks wartości hodowlanej na poziomie ustalonym przez PFHBiPM. Do rozdziału Elita wpisywane są krowy, które w I, II lub III laktacji uzyskały co najmniej dobrą ocenę ogólną typu i budowy, w tym dobrą ocenę wymienia. Krowy rasy simentalskiej powinny posiadać ponadto co najmniej dobrą ocenę umięśnienia.
  13. Wpis zwierząt do ksiąg określonej rasy zależy od udziału genów rasy, dla której prowadzona jest księga, zarejestrowanych w systemie informatycznym Symlek. W przypadku rasy polskiej holsztyńsko-

- fryzyjskiej sumuje się udział krwi holsztyńsko-fryzyjskiej zwierząt o umaszczeniu czarno-białym i czerwono-białym, a o wpisie do odpowiedniego rozdziału księgi decyduje umaszczenie.
14. W księgach hodowlanych dla krów, cieliczek i buhajów rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej prowadzone są odrębne rozdziały dla zwierząt o umaszczeniu czarno-białym i czerwono-białym, do których wpisuje się zwierzęta w zależności od koloru umaszczenia.
  15. Ocena typu i budowy bydła dla rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmian barwnych: HO i RW oraz ras: RP i SM dokonywana jest w momencie oględzin krowy pierwiastki po buhaju testowanym i ich rówieśnic oraz krowy kandydatki do rozdziału Elita według zasad określonych w Regulaminie oceny typu i budowy bydła mlecznego, wydanym przez prowadzącego tę ocenę.
Ocena typu i budowy krów i buhajów oraz ocena zgodności budowy krów i buhajów ras: ZR i ZB wpisywanych do części wstępnej księgi ze standardem hodowlanym dokonywane są w oparciu o zasady określone w Regulaminie oceny typu i budowy bydła simentalskiego, wydanym przez prowadzącego tę ocenę. Ocena krów tych ras może być przeprowadzona w każdej fazie laktacji z tym, że selekcjoner dokonujący oceny przed 15 dniem laktacji lub po 180 dniu laktacji, koryguje ocenę za wymię uwzględniając stan fizjologiczny krowy. Oceny wymienia nie dokonuje się w przypadku krów zasuszonych.
  16. Jeżeli wynik analiz grup i białek krwi lub polimorfizmu markerów DNA zwierzęcia wykluczy pochodzenie po ojcu, matce lub parze rodziców, następuje skreślenie lub sprostowanie pochodzenia tego zwierzęcia po ojcu, matce lub parze rodziców w obowiązującej dokumentacji hodowlanej.
  17. Sprostowanie pochodzenia zwierzęcia przez wpisanie w dokumentach hodowlanych właściwego ojca, matki lub pary rodziców musi być potwierdzone wcześniej przeprowadzoną identyfikacją za pomocą badania grup i białek krwi lub wynikiem badania polimorfizmu markerów DNA.
  18. Skreślenie lub sprostowanie pochodzenia zwierzęcia może być powodem korekty wpisu do odpowiedniej części księgi.
  19. Potomstwo samicy nie wpisanej do księgi, ubytej przed dokonaniem wpisu, ale spełniającej warunki wpisu, może być wpisane do części głównej księgi, jeżeli ojciec i dziadkowie potomstwa są wpisani do ksiąg.
  20. Szczegółowy tryb postępowania przy wpisie zwierząt do ksiąg został określony w procedurach opracowanych przez prowadzącego księgę.

§ 3

Zasady wpisu samic ras mlecznych do ksiąg hodowlanych

Rozdział I

Zasady wpisu cieliczek ras mlecznych do ksiąg hodowlanych

1. Do księgi hodowlanej wpisuje się cieliczki urodzone po 1 stycznia 2008 r. w stadach poddanych ocenie wartości użytkowej bydła.
2. Cieliczki przy wpisie do księgi muszą spełniać następujące warunki:

Księga	Rasa	Pochodzenie
Część Wstępna Księgi	I polska holsztyńsko-fryzyjska odmiany barwne: HO i RW oraz RP, SM, JE i MO.	1) odpowiada standardowi hodowlanemu (w przypadku zwierząt posiadających pochodzenie po matce), 2) przy znanym pochodzeniu posiada udział min.75 % genotypu danej rasy dla której prowadzona jest księga lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego lub min. 75% genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego i ras: ZR lub ZB.

Część Wstępna Księgi	II polska czerwono-biała (ZR)	1) pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi dla rasy ZR
	III polska czarno-biała (ZB)	1) pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi dla rasy ZB
Część Główna Księgi	I polska holsztyńsko-fryzyjska odmiany barwne: HO i RW oraz RP, SM, JE i MO.	1) posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi danej rasy lub zagranicznych ksiąg lub prowadzonych dotychczasowych ksiąg hodowlanych dla rasy czarno-białej i czerwono-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego i ras: ZR lub ZB; 2) posiada udział min. 93,75 % genotypu danej rasy lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego i ras: ZR lub ZB, 3) w przypadku rasy SM dopuszcza się udział min. 87,5 % genotypu rasy SM przy udziale: <ul style="list-style-type: none"> • max. do 12,5 % genów odmiany RW, • max. do 6,25 % genów innych ras.
	II polska czerwono-biała (ZR)	1) posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi rasy polskiej czerwono-białej lub pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi rasy ZR i dziadkach wpisanych do ksiąg hodowlanych dla rasy czerwono-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; 2) posiada min. 87,5 % genotypu rasy polskiej czerwono-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, w tym max. 75% genów holsztyńsko-fryzyjskich. Pozostałe 12,5% mogą stanowić wyłącznie rasy simentalska lub montbeliarde.
	III polska czarno-biała (ZB)	1) posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi rasy polskiej czarno-białej lub pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi ZB i dziadkach wpisanych do ksiąg hodowlanych dla rasy czarno-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; 2) posiada min. 87,5 % genotypu rasy polskiej czarno-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, w tym max. 75% genów holsztyńsko-fryzyjskich.

Rozdział II

Zasady wpisu krów ras mlecznych do ksiąg hodowlanych

1. Krowy wpisywane do księgi hodowlanej muszą być poddane ocenie wartości użytkowej.
2. Krowy można wpisywać do księgi hodowlanej od momentu zarejestrowania ich w systemie informatycznym Symlek.
3. Ocenę pokroju krowy wpisywanej do rozdziału Elita dokonuje się między 15 a 180 dniem trwania I, II lub III laktacji.
4. Krowy przy wpisie do księgi muszą spełniać następujące warunki:

Księga	Rasa	Pochodzenie
Część Wstępna Księgi	I polska holsztyńsko-fryzyjska odmiany barwne: HO i RW oraz RP, SM, JE i MO.	1) odpowiada standardowi hodowlanemu (w przypadku zwierząt bez pochodzenia), 2) przy znanym pochodzeniu posiada udział min.75 % genotypu danej rasy dla której prowadzona jest księga lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego lub min. 75% genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego i ras: ZR lub ZB.
	II polska czerwono-biała (ZR)	1) odpowiada standardowi hodowlanemu (w przypadku zwierząt bez pochodzenia), 2) pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi ZR lub przy znanym pochodzeniu posiada umaszczenie charakterystyczne dla wzorca oraz min. 75% genotypu rasy polskiej czerwono-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, w tym max. 75% genów holsztyńsko-fryzyjskich. Pozostałe 25 % mogą stanowić wyłącznie rasy simentalska lub montbeliarde.
	III polska czarno-biała (ZB)	1) odpowiada standardowi hodowlanemu (w przypadku zwierząt bez pochodzenia), 2) pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi ZB lub przy znanym pochodzeniu posiada umaszczenie charakterystyczne dla wzorca rasy polskiej czarno-białej oraz min. 75% genotypu rasy polskiej czarno-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, w tym max. 75% genów holsztyńsko-fryzyjskich.
Część Główna Księgi	I polska holsztyńsko-fryzyjska odmiany barwne: HO i RW oraz RP, SM, JE i MO.	1) posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi danej rasy lub zagranicznych ksiąg lub prowadzonych dotychczasowych ksiąg hodowlanych dla rasy czarno-białej i czerwono-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego i ras: ZR lub ZB; 2) posiada udział min. 93,75 % genotypu danej rasy lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego i ras: ZR lub ZB, 3) w przypadku rasy SM dopuszcza się udział min. 87,5 % genotypu rasy SM przy udziale: <ul style="list-style-type: none"> • max. do 12,5 % genów odmiany RW, • max. do 6,25 % genów innych ras.
	II polska czerwono-biała (ZR)	1) posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi rasy polskiej czerwono-białej lub pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi ZR i dziadkach wpisanych do ksiąg hodowlanych dla rasy czerwono-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; 2) posiada min. 87,5 % genotypu rasy polskiej czerwono-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, w tym max. 75% genów holsztyńsko-fryzyjskich. Pozostałe 12,5% mogą stanowić wyłącznie rasy simentalska lub montbeliarde.

Część Główna Księgi	III polska czarno-biała (ZB)	<ol style="list-style-type: none"> 1) posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi rasy polskiej czarno-białej lub pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi ZB i dziadkach wpisanych do ksiąg hodowlanych dla rasy czarno-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; 2) posiada min. 87,5 % genotypu rasy polskiej czarno-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, w tym max. 75% genów holsztyńsko-fryzyjskich.
Rozdział Elita	polska holsztyńsko-fryzyjska odmiany barwne: HO i RW oraz RP i SM.	<ol style="list-style-type: none"> 1) została wpisana do części Główniej księgi, 2) uzyskała wynik oceny ogólnej typu i budowy - min. 80 pkt., 3) uzyskała wynik oceny za wymię - min. 80 pkt., 4) dodatkowo dla rasy SM uzyskała wynik oceny za umięśnienie - min. 80 pkt.

§ 4

Zasady wpisu buhajów ras mlecznych do ksiąg hodowlanych.

1. Do księgi hodowlanej wpisywane są buhaje, których pochodzenie zostało potwierdzone badaniem grup i białek krwi lub wynikiem badania polimorfizmu markerów DNA i które zostały zakwalifikowane do hodowli przez prowadzącego księgę.
2. Buhaje przy wpisie do księgi muszą spełniać następujące warunki:

Księga	Rasa	Pochodzenie
Część Wstępna księgi:	I polska czerwono-biała (ZR)	<ol style="list-style-type: none"> 1) charakteryzuje się umaszczeniem i budową typową dla bydła polskiego czerwono-białego i odpowiada wzorcowi rasowemu; 2) posiada udział min. 87,5% genotypu rasy polskiej czerwono-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, przy czym maksymalny udział genów holsztyńsko-fryzyjskich nie może przekraczać 50%, a udział rasy simentalskiej lub montbeliarde jest nie większy niż 12,5%; 3) pochodzi po rodzicach wpisanych lub nie wpisanych do księgi rasy polskiej czerwono-białej lub dotychczasowych ksiąg hodowlanych dla rasy czerwono-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; 4) uzyskał wynik oceny ogólnej typu i budowy - min. 75 pkt.; 5) uzyskał wynik oceny za umięśnienie – min. 75 pkt.
	II polska czarno-biała (ZB)	<ol style="list-style-type: none"> 1) charakteryzuje się umaszczeniem i budową typową dla bydła polskiego czarno-białego i odpowiada wzorcowi rasowemu; 2) posiadają udział min. 87,5% genotypu rasy polskiej czarno-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, przy czym maksymalny udział genów holsztyńsko-fryzyjskich nie może przekraczać 50%; 3) pochodzi po rodzicach wpisanych lub nie wpisanych do księgi rasy polskiej czarno-białej lub dotychczasowych ksiąg hodowlanych dla rasy czarno-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; 4) uzyskał wynik oceny ogólnej typu i budowy - min. 75 pkt.;

		5) uzyskał wynik oceny za umięśnienie – min. 75 pkt.
Część Główna księgi	I polska holsztyńsko-fryzyjska odmiany barwne: HO i RW oraz RP, SM, JE i MO.	1) posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi danej rasy lub zagranicznych ksiąg lub prowadzonych dotychczas ksiąg hodowlanych dla rasy czarno-białej i czerwono-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; 2) posiada udział min. 93,75 % genotypu danej rasy lub genów odmian barwnych czarno-białej i czerwono-białej bydła holsztyńsko-fryzyjskiego. 3) w przypadku rasy SM dopuszcza się udział min. 87,5 % genotypu rasy SM przy udziale: •max. do 12,5 % genów odmiany RW, •max. do 6,25 % genów innych ras; 4) uzyskał wynik oceny ogólnej typu i budowy min.75 pkt. 5) w przypadku rasy SM i MO uzyskał wynik oceny za umięśnienie – min. 75 pkt.
	II polska czerwono-biała (ZR)	1) posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi rasy polskiej czerwono-białej lub dotychczasowych ksiąg hodowlanych dla rasy czerwono-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; 2) posiada udział min. 93,75% genotypu rasy polskiej czerwono-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, przy czym maksymalny udział genów holsztyńsko-fryzyjskich nie może przekraczać 50%, a udział rasy simentalskiej lub montbeliarde jest nie większy niż 6,25%, 3) uzyskał wynik oceny ogólnej typu i budowy - min. 75 pkt., 4) uzyskał wynik oceny za umięśnienie – min. 75 pkt.
	III polska czarno-biała (ZB)	1) posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi rasy polskiej czarno-białej lub dotychczasowych ksiąg hodowlanych dla rasy czarno-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; 2) posiada udział min. 93,75% genotypu rasy polskiej czarno-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, przy czym maksymalny udział genów holsztyńsko-fryzyjskich nie może przekraczać 50%, 3) uzyskał wynik oceny ogólnej typu i budowy - min. 75 pkt., 4) uzyskał wynik oceny za umięśnienie – min. 75 pkt.

§ 5

Tryb wpisywania samic ras mlecznych do ksiąg hodowlanych

Rozdział I

Tryb wpisywania cieliczek ras mlecznych do ksiąg hodowlanych

1. Typowanie cieliczek do wpisu do księgi jest przeprowadzane na podstawie informacji rodowodowych zawartych w systemie informatycznym, w którym prowadzone są księgi.
2. Po urodzeniu się cieliczki i zweryfikowaniu jej pochodzenia po ojcu w systemie informatycznym SYMLEK sygnalizowane jest spełnienie wstępnych wymogów wpisu do księgi danej rasy.
3. Jednostka prowadząca dokumentację hodowlaną ksiąg rejestruje wpis cieliczki do księgi i rozdziału w systemie informatycznym.
4. Na wniosek hodowcy/posiadacza cieliczki wystawiane jest zaświadczenie potwierdzające dokonanie wpisu

cieliczki do księgi i rozdziału.

Rozdział II

Tryb wpisywania krów ras mlecznych do ksiąg hodowlanych

1. Typowanie krów do wpisu do księgi jest przeprowadzane na podstawie informacji rodowodowych zawartych w systemie informatycznym, w którym prowadzone są księgi.
2. Po zarejestrowaniu krowy i zweryfikowaniu jej pochodzenia po ojcu w systemie informatycznym SYMLEK sygnalizowane jest spełnienie wstępnych wymogów wpisu do księgi danej rasy.
3. Ocenę typu i budowy krowy wykonuje się w przypadku wpisu krów do rozdziału Elita, jeżeli ocena krowy nie była przeprowadzona w I laktacji przez klasyfikatora ds. oceny typu i budowy. Oględzin krowy dokonuje pomiędzy 15 a 180 dniem laktacji osoba posiadająca uprawnienia do wpisu bydła ras mlecznych do ksiąg, która jest zobowiązana do:
  - 1) dokonania oceny typu i budowy krowy zgodnie z Regulaminem oceny typu i budowy bydła mlecznego,
  - 2) przekazania wyniku oceny typu i budowy odnotowanego na liście kandydatek do wpisu do rozdziału księgi Głównej –Elita do jednostki prowadzącej dokumentację ksiąg.
4. Krowa, która ma już wprowadzoną do systemu informatycznego SYMLEK ocenę typu i budowy dokonaną przez klasyfikatora ds. oceny typu i budowy i spełnia pozostałe wymogi wpisu do księgi, może być wpisana do rozdziału Elita w księdze G przez osobę uprawnioną na podstawie wyniku oceny typu i budowy dokonanej w I laktacji.
5. Jednostka prowadząca dokumentację hodowlaną ksiąg rejestruje wpis krowy do księgi i rozdziału w systemie informatycznym.
6. Na wniosek hodowcy/posiadacza krowy wydawane jest zaświadczenie potwierdzające dokonanie wpisu krowy do księgi i rozdziału.

§ 6

Tryb wpisywania buhajów ras mlecznych do ksiąg hodowlanych

1. Wpisu buhaja do ksiąg dokonuje się po zgłoszeniu buhaja przez jego hodowcę/posiadacza. Zgłoszenie to składane jest pomiędzy 10 a 18 miesiącem życia buhaja. W przypadku zgłoszenia buhaja w innym terminie, decyzję o przyjęciu zgłoszenia podejmuje osoba upoważniona przez Dyrektora Biura.
2. Wpisu buhaja do księgi dokonuje osoba uprawniona do wpisywania bydła ras mlecznych do ksiąg, która jest zobowiązana do:
  - 1) dokonania przeglądu buhajka oraz sporządzenia protokołu z przeglądu buhajka,
  - 2) pobrania tkanki biologicznej w celu potwierdzenia pochodzenia,
  - 3) sporządzenia protokołu z kwalifikacji buhajka po otrzymaniu potwierdzenia pochodzenia buhajka z laboratorium wyznaczonego przez podmiot prowadzący księgę, do przeprowadzenia takich badań,
  - 4) dokonania oceny typu i budowy zgodnie z Regulaminem oceny typu i budowy bydła mlecznego lub w przypadku ras: simentalskiej, montbeliarde, polskiej czerwono-białej i polskiej czarno-białej zgodnie z Regulaminem oceny typu i budowy bydła simentalskiego,
  - 5) przekazania hodowcy lub posiadaczowi buhaja:
    - protokołu z przeglądu buhajka,
    - protokołu z kwalifikacji buhajka,
    - potwierdzenia pochodzenia na podstawie badania grup i białek krwi lub badania polimorfizmu markerów DNA.
  - 6) wystawienia na wniosek hodowcy/posiadacza buhaja zaświadczenia potwierdzającego wpis buhaja do księgi hodowlanej.
3. Jeżeli buhaj nie spełnia wymogów wpisu do księgi, osoba uprawniona do wpisywania bydła do ksiąg odnotowuje powód odmowy wpisu w systemie informatycznym SYMLEK i pisemnie informuje hodowcę lub właściciela buhaja.
4. Jednostka prowadząca dokumentację hodowlaną ksiąg rejestruje wpis buhaja do księgi w systemie informatycznym SYMLEK.

